

UDLEVERINGSNOTAT

Beskrivelse af voksentandplejen i andre lande

Problemstilling/resumé

Dette notat beskriver i overordnede træk tilrettelæggelsen af voksentandplejen i Norge, Sverige og Tyskland og status for tandsundheden sammenlignet med Danmark.

Norge

Voksentandplejen i Norge er lovbestemt (*folketrygdloven*), og ydelser, priser, henvisningsregler m.v. – som i Danmark er fastsat i tandlægeoverenskomsten – er ligeledes fastsat via et nationalt regelsæt i Norge.

I Norge gives der som hovedregel ikke støtte til personer over 20 år (dvs. fuld egenbetaling). Derfor gives der heller ikke støtte til f.eks. forebyggende behandling, tandrensning, kariesbehandling eller behandling af kariessygdommenes følgetilstande. Flere af disse er derimod typiske tilskudsberettigede ydelser i den danske voksentandpleje.

Derimod gives der i Norge tilskud til tandpleje inden for 15 nærmere bestemte sygdomskategorier. Her er der tale om mere behandlingskrævende sygdomme, som tilsvarende også udløser større tilskud (op til over 20.000 norske kroner) end i Danmark.

Tandplejen i Norge er målrettet færre patienter med et større/dyrere behandlingsbehov end i Danmark. I 2015 modtog ca. 13 pct. af den voksne befolkning i Norge således støtte til én eller flere ydelser i voksentandplejen, mens det tilsvarende tal i Danmark var 48 pct. (unikke cpr-numre i sygesikringsregistret).

Sverige

I Sverige gives der som udgangspunkt ikke tilskud til behandling i voksentandplejen (over 22 år). Derimod modtager borgerne et årligt beløb (*allmänt tandvårdsbidrag* - ATB), som de i hovedtræk selv kan disponere over ift. at købe ydelser i voksentandplejen.

ATB-beløbet udgør 150 til 300 kr. svenske kroner om året (150 kr. for personer mellem 30 og 64 år – 300 kr. for personer under 30 år og over 65 år). Det er muligt at overføre overskydende ATB fra ét år til et andet (men ikke over flere år).

Herudover er der i Sverige tilskud til dyre tandbehandlinger (*Högkostnadsskydd*). Borgeren betaler her regningens fulde beløb op til 3.000 kr. om året. Herefter er der 50 % offentligt tilskud op til 15.000 kr., og 85 % tilskud for regningerne over 15.000 kr.

Tyskland

I Tyskland er tandplejen tilrettelagt ved, at ca. 86 pct. af borgerne er tilmeldt en af de over 100 obligatoriske sundhedsforsikringer (*Gesetzliche Krankenversicherung*, eller "*Krankenkassen*") fordelt på de enkelte delstater.

Samtidig har ca. 11 pct. af den tyske befolkning en privat sundhedsforsikring, hvor borgeren er udtrådt af den offentlige sygesikring (og dermed heller ikke betaler til denne). Der er således betydelig variation i dækning og egenbetaling m.v. i Tyskland afhængig af forsikringsordning, hvilket gør en direkte sammenligning med Danmark vanskelig.

I Tyskland ydes der dog som udgangspunkt 50 pct. tilskud til tandbehandling (tandproteser/kroner). Her er der samtidig indført en bonusordning (*Bonusheft*), hvor tilskudsandelen til de pågældende behandlinger sættes op, hvis borgeren har gået regelmæssigt til tandlæge – stigende til 65 pct. ved regelmæssige besøg i de sidste 10 år.

Sammenligning

Ovenstående er en meget overordnet gennemgang af de respektive landes ordninger. Der er således ikke tages stilling til eventuelle mere indirekte ordninger inden for andre lovgivningsområder, f.eks. tillæg til tandpleje til økonomisk dårligere stillede borgere.

Samtidig er det også muligt – men juridisk og økonomisk mere kompleks - at kombinere elementer fra flere forskellige tandplejeordninger.

Det bemærkes dog, at der i alle fire lande er en vederlagsfri børne- og ungdomstandpleje.

Herudover bemærkes det, at tandsundheden i Danmark i international sammenhæng er bedre end i flere af de lande, som Danmark normalt sammenlignes med.

Tabel 1: Indikatorer for tandsundhed for 12-årige i de nordiske lande + Tyskland

Land	År	% uden caries	DMFT
Sverige	2010	63%	0,8
Norge	2011	55%	1,1
Island	2005	34%	2,1
Finland	2011	42%	0,9
Færøerne	2011	58%	1
Tyskland	2009	69%	0,7
Danmark	2010	70%	0,6

Kilde: Kilde for de nordiske lande er Helsedirektoratet (2012) - [Quality indicators in oral health care: A Nordic project](#). Kilde for Tyskland er Pieper et al. (2013) - [Caries prevalence in 12-year-old children from Germany: results of the 2009 national survey](#).

Det fremgår således af tabel 1 ovenfor, at Danmark – på baggrund af de to valgte indikatorer – har den bedste tandsundhed for 12-årige blandt de nordiske lande (samt Tyskland).

F.eks. har 70 % af de 12-årige i Danmark således ingen caries (huller i tænderne) 2010, og ligeledes har 12-årige i Danmark også den bedste DMFT-score. DMFT står for *Decayed, Missing and Filled Teeth*, og en lavere score er her udtryk for en bedre tandsundhed.

Dog siger tabel 1 først og fremmest noget om tandsundheden for de borgere, som er på vej ind i voksentandplejen – men derimod ikke noget om effekten af den efterfølgende behandling i selve voksentandplejen.